

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/37/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200610
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4019200610.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Z. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., B. A. Q. XXX/XX, proti žalovanému Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019 a o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/101/2019-17 zo dňa 17.12.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/101/2019 zo dňa 17.12.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa podanou žalobou domáha preskúmania rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019, ktorým Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže ako správny orgán prvého stupňa zastavilo správne konanie o priznanie starobného dôchodku žalobcovi. Správny orgán prvého stupňa zastavil správne konanie z dôvodu, že v tej istej veci už právoplatne rozhodol a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

2. Uznesením Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/101/2019 zo 17.12.2019 súd žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019 ako neprípustnú odmietol.

3. Krajský súd v Nitre konštatoval, že žalobca za žalovaného v predmetnej veci označil Ministerstvo spravodlivosti SR, teda druhostupňový správny orgán a domáhal sa preskúmania a zrušenia prvostupňového rozhodnutia č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019. Podľa názoru Krajského súdu v Nitre preskúmanie prvostupňového rozhodnutia č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019 nie je možné z dôvodu, že žalobca nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Z tohto dôvodu by správna žaloba žalobcu mala smerovať proti rozhodnutiu druhostupňového správneho orgánu. Vzhľadom na uvedené krajský súd odmietol žalobu ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v spojení s § 7 písm. a/ SSP, pretože rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, pokiaľ voči nemu nebolo podané odvolanie, nemôže byť samostatne predmetom preskúmania správnym súdom.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP a § 440 ods. 1 písm. j/ SSP. Žalobca namietal, že súd porušil jeho právo na verejné súdne konanie a má za to, že jeho žaloba bola nezákonne odmietnutá. Žalobca totiž uviedol, že voči rozhodnutiu GR ZVJS zo dňa 22.07.2019 podal odvolanie dňa 05.08.2019. Minister spravodlivosti SR svojím rozhodnutím zo dňa 28.10.2019 zamietol odvolanie a rozhodnutie GR ZVJS zo dňa 22.07.2019 potvrdil. Práve z tohto dôvodu nesúhlasí s argumentom krajského súdu, na základe ktorého rozhodnutie GR ZVJS zo dňa 22.07.2019 nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu.

5. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že je potrebné ho zrušiť.

7. Podľa § 26 ods. 1 SSP správny súd poskytuje účastníkom konania poučenie o ich procesných právach a povinnostiach. Túto povinnosť nemá, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má účastník konania, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. Podľa § 49 ods. 2 písm. c/ SSP žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1 v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b/ až e/, g/ a i/.

9. Podľa § 59 ods. 1 SSP, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

10. Podľa § 199 ods. 2 SSP v konaní podľa tejto hlavy správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach.

11. Podľa § 202 ods. 1 SSP v správnej žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť:

- a) označenie druhu žaloby,
- b) označenie žalovaného,
- c) označenie konania alebo veci, v ktorej sa žalobca domáha nápravy,
- d) deň vydania rozhodnutia a deň jeho doručenia alebo iného oznámenia žalobcovi,
- e) opísanie rozhodujúcich skutočností,
- f) označenie dôkazov, ak sa žalobca dovoľáva,
- g) žalobný návrh.

12. Podľa § 202 ods. 2 SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. Ak je žalobcom právnická osoba, správna žaloba musí obsahovať všetky náležitosti uvedené v odseku 1 a § 182 ods. 1.

13. Podľa § 453 ods. 3 SSP kasačný súd nie je viazaný sťažnostným návrhom.

14. Krajský súd vo svojom uznesení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti takého rozhodnutia, ktoré je podľa § 7 písm. e/ SSP vylúčené zo súdneho prieskumu, pretože žalobca nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Zo žaloby vyplýva, že žalobca podal odvolanie dňa 05.08.2019 proti prvostupňovému rozhodnutiu GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019. Súčasne z nej vyplýva, že rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 28.10.2019 bolo zamietnuté a odvolanie a rozhodnutie GR ZVJS zo dňa 22.07.2019 potvrdil.

15. Krajský súd konštatoval, že žalobca za žalovaného v predmetnej veci označil Ministerstvo spravodlivosti SR, teda druhostupňový správny orgán, ale domáhal sa preskúmania a zrušenia prvostupňového rozhodnutia č. GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019. Z predloženého súdneho spisu kasačný súd zistil, že krajský súd po podaní žaloby nevyzval žalobcu na odstránenie väd podania, a to napriek skutočnosti, že mal vedomosť o tom, že žaloba je vnútorne rozporná. Vnútorný rozpor žaloby spočíva v tom, že žalobca žiadal zrušenie rozhodnutia správneho orgánu, ktorý nerozhodol v poslednom stupni, avšak za žalovaného označil druhostupňový orgán. Z tohto dôvodu prvostupňový súd mal vyzvať žalobcu na doplnenie žaloby a predloženie rozhodnutia Ministra spravodlivosti SR zo dňa 28.10.2019. Z dôvodu, že z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca podal odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019, napadnutie len prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu môže byť považované len za formálny nedostatok žaloby, ktorý mal súd podľa § 59 ods. 1 SSP povinnosť odstraňovať.

16. Súčasne je potrebné dodať, že nie menej podstatnou okolnosťou posudzovanej veci je skutočnosť, že podľa § 49 ods. 2 písm. b/ SSP v konaní o žalobe v sociálnych veciach žalobca nemusí byť zastúpený advokátom ako kvalifikovaným zástupcom. Z tohto dôvodu všeobecný súd pri aplikácii § 26 ods. 1 SSP a § 59 ods. 1 SSP musí dbať na to, aby svojou aktivitou zabezpečil určitý stupeň právnej pomoci strane súdneho procesu. Podľa názoru kasačného súdu, na splnenie poučovacej povinnosti správnym súdom, nepostačuje formálne poučenie, ktoré obsahuje iba paragrafové znenie ustanovení zákona. Poučenie o odstránení väd podania musí s prihliadnutím na konkrétneho účastníka a prejednávajúcu vec byť formulované tak, aby ho účastník konania pochopil a mal tak reálne možnosť vyhovieť výzve súdu na odstránenie väd podania. Všeobecné poučenie účastníka konania, ktorý nemá povinnosť byť zastúpený advokátom a všeobecnému poučeniu nerozumie, bráni účastníkovi v skutočnom využití jeho procesných práv. Predovšetkým v sociálnych veciach, v ktorých nie je ustanovená povinnosť zastúpenia advokátom, je potrebné poskytnúť zo strany správneho súdu účastníkovi na uplatnenie jeho procesných práv takú súčinnosť, ktorú zákon umožňuje.

17. Zo žaloby je zrejmé, že žalobca podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu GR ZVJS-d-11817/14-2019 zo dňa 22.07.2019, avšak nesprávne označil rozhodnutie, ktorého zrušenia sa domáha. Z hore uvedených dôvodov krajský súd mal využiť dostupné prostriedky nápravy žaloby a v súlade s ustanovením § 58 ods. 2 SSP vyzvať žalobcu, aby podanie doplnil v lehote podľa § 58 ods. 2 SSP.

18. Kasačný súd poznamenáva, že ani v prípade, ak by žalobca nepredložil druhostupňové rozhodnutie, nebola by taká okolnosť prekážkou konania, pre ktorú by správny súd nemohol pokračovať v konaní. V prípade žaloby v sociálnych veciach, ak je žalobcom fyzická osoba, ktorá nie je v konaní zastúpená advokátom, a z jej podania je zrejmé, že odvolacie konanie pred správnym orgánom druhého stupňa prebehlo, správny súd je povinný si vyžiadať druhostupňové rozhodnutie priamo od žalovaného a tým odstrániť prekážku v konaní.

19. Krajský súd v konaní takto nepostupoval a nevyužil dostupné možnosti na odstránenie prekážky v konaní. Kasačný súd preto napadnuté rozhodnutie podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

20. V ďalšom konaní krajský súd bude postupovať v naznačenom smere. Poučí žalobcu o jeho procesných právach, vrátane poučenia podľa § 26 ods. 2 SSP a vyzve ho na opravu resp. doplnenie žaloby a predloženie rozhodnutia správneho orgánu druhého stupňa. V prípade potreby si vyžiada druhostupňové rozhodnutie priamo od žalovaného.

21. V novom rozhodnutí rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

22. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.